

Õiguskantsler

Avo Kirsbaum
Antsla Vallavalitsus
vald@antsla.ee

Teie nr

Meie 02.03.2022 nr 7-5/220157/2201256

Koolitranspordi korraldamine

Lugupeetud vallavanem

Õiguskantsleri poole pöördus Antsla valla elanik [], kes viib ise oma last kooli ja toob koju tagasi, kuna vald ei ole korraldanud lapsele koolitransporti. Pere elab lähimast bussipeatusest nelja kilomeetri ja []koolist kahekümne kilomeetri kaugusel. Lapsevanem on palunud vallalt koolitranspordi korraldamist.

Leian, et Antsla Vallavalitsus peab korraldama [] lapsele transpordi elukohajärgsesse kooli ja tagasi ([Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 p 8](#)). Transpordi korraldamata jätmisega rikub vald seadusest tulenevat kohustust ja seab ohtu hariduse kättesaadavuse ([põhiseaduse § 37 lg 1](#)).

Selgitasite õiguskantsleri nõunikule, et kui maakonnaliini buss sõidaks pere elukohani, läheks vähemalt kümne õpilase kooliteekond pikemaks. Leian, et seda arvestades tuleb kohalikul omavalitsusel koolitransport korraldada muul viisil. Kui ei ole teist võimalust, tuleb kaaluda ka individuaalsete lahenduste kasutamist.

Kui Antsla vald leiab, et vallal ei ole piisavalt raha, et tagada [] klassi lapsele võimalus käia koolis valla korraldatud transpordiga, võib vald pöörduda oma finantstagatiste kaitseks Riigikohtusse ([põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7](#)). Kui ei ole põhjust Riigikohtusse pöörduda, tuleb lapsele koolisõit korraldada.

Koolitransporti korraldades peab hoolitsema selle eest, et transport oleks õpilasele kättesaadav ning toetaks õpilase liikumist kodust kooli ja tagasi. Muu hulgas tuleb arvestada, et transport peab sobima lapse vanuse ja koolitundide ajaga ning olema ohutu. On selge, et laps peab jõudma kooli õigeks ajaks, seejuures ei peaks ta liigselt kiirustama ega ülemäära kaua ühissõidukis viibima. Samuti peab ta pärast koolipäeva mõistliku aja jooksul koju tagasi jõudma.

Märkisite, et kui olemasoleva bussiliini teekonda pikendada, tuleks lapsel kõndida bussipeatusesse 2,9 kilomeetrit. Ka sellisel juhul ei pruugi olla transport lapsele kättesaadav, sest arvestada tuleb mitte üksnes jalgsi läbitava tee pikkust, vaid ka seda, kas see tee on ohutu. See peab olema jalakäijatele mõeldud tee, mis on igasuguse ilmaga läbitav, võimaluse korral valgustatud ja ohutu ülekäigukohaga. Et laps ei peaks kooli jõudma läbimärja ja külmununa, tuleks hoolitseda ka selle eest, et kodust kaugel asuvas bussipeatuses asuks hooldatud rajatis, mis pakuks varju ja miks mitte ka jalgratta hoiukohta.

Õiguskantsleri Kantselei eestvedamisel korraldatud laste ja noorte fotovõistlusele (eesmärk oli näidata lapsesõbralikke kohti või kohti, mis tuleks muuta lapsesõbralikuks) saadetud pildidelt ja sõnumitest (vt 2021. aastal koostatud [videokokkuvõtet „Laste ja noorte hääli kohaliku elu](#)

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

[korraldamisel](#)“) võib näha, et bussipeatusesse jõudmiseks tuleb lastel mõnikord kõndida mööda autoteed, jalakäijate teeületuskoht on märgistamata või jääb bussipeatusest liiga kaugemale, bussipeatus asub keset kõnniteed ja seal puudub istepink. Sellised lahendused näitavad, et laste turvalisus ja heaolu on jäetud vajaliku tähelepanuta.

Selgitasite, et vallavalitsus on valmis hüvitama vanemale sõidukulud vastavalt vallavolikogu kehtestatud korrale. Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitamine ei anna kohalikule omavalitsusele õigust jätta õpilasele koolitransport korraldamata. Kui vald on korraldanud õpilasele koolitranspordi, on valla otsustada, kas ja kui suures ulatuses toetada peret, kes korraldatud transpordist hoolimata viib oma last kooli ja toob koju isikliku sõiduautoga. Praegusel juhul on vanem olnud õppeaasta algusest alates sunnitud ise last kooli vedama ning seejuures on ette tulnud olukordi, kui vanem ei ole saanud last kooli viia või koju tuua teeolude või muude asjaolude tõttu. Vald ei saa aga ühelgi tingimusel seada peret olukorda, kus pere peab nõustuma pakutava kulude hüvitamisega sellepärast, et vald ei paku perele muid transpordilahendusi.

Üks võimalus on teha lapsevanemale ettepanek, et ta viiks lapse kooli ja tooks sealt tagasi lepingulistel alustel. Sel juhul saab vanem hinnata, kas ta soovib korraldada enda lapse koolitranspordi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkti 8 kohaselt. Selleks et vald saaks lapsevanema kaudu oma ülesannet täita, peab vald sõlmima vanemaga kokkuleppe (lepingu) koolitransporditeenuse osutamiseks. Kokkuleppes peavad selguma lepingu olulised tingimused: lapsevanema kohustus osutada vallale teenust (nõuded teenuse osutamisele), teenuse osutamise tähtaeg, teenuse hind ja selle eest maksmise tingimused (nt vanema nõusolek valla õigusaktides kehtestatud tingimustega). Tähtis on, et mõlemad pooled saavad aru, et tegemist on koolitranspordi korraldamise kokkuleppega haridusseaduse § 7 lõike 2 punkti 8 mõttes, st vanem osaleb lepingulises suhtes vallaga teenuseosutajana, mitte lapsevanemana. See tähendab, et transport kodu ja kooli vahel tuleb lapsele tagada ka siis, kui vanem on haige või ei saa tökohustuste tõttu last ise vedada.

Lapsevanema avaldusest ei ilmne siiski, et lapsevanem on nõus korraldama ise oma lapse koolitranspordi (pakkuma Antsla vallale koolitransporditeenust). Vastupidi, kõik viitab sellele, et lapsevanem ei ole praeguse olukorraga rahul. Kuigi vanem on taotlenud oma sõiduautoga tehtud kulutuste hüvitamist, ei ole alust arvata, et ta soovib sõlmida vallaga transpordi korraldamise kokkulepet. Näiteks on vanem väljendanud muret, et edaspidi võib perel olla veelgi raskem transpordi korraldada, seda ka nelja kilomeetri kaugusel asuva bussipeatuseni.

Kui vald jätab koolitranspordi korraldamata, on avaldajal õigus pöörduda valla vastu kaebusega halduskohtusse. Kohtu kaudu saab nõuda nii transpordi korraldamist kui ka juba tekkinud kahju hüvitamist.

Palun andke 31. märtsiks 2022 teada, kuidas olete korraldanud lapsele transpordi kooli ja koju tagasi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja andmeteta): Haridus- ja Teadusministeerium, Antsla Vallavolikogu